

YHTEENVETO TUTKIMUSHANKKEESTA

Maahanmuuttajien hyvinvointi, palvelut, etuudet ja kotoutuminen

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) toteutti vuosina 2010–2012 Maahanmuuttajien terveys- ja hyvinvointitutkimuksen (Maamu). Tutkimukseen kutsuttiin yhteensä 3000 venäläis-, somali- ja kurditaustaista 18–64-vuotiasta henkilöä (1000/ryhmä) Helsingistä, Espoosta, Vantaalta, Turusta, Tampereelta ja Vaasasta. Kelan rahoittamassa Maamu -tutkimuksen rekisteritutkimusosuudessa aineistona käytetään rekisteritietoja myös sellaisista otokseen kuuluneista henkilöistä, joita ei kutsuttu haastatteluihin eikä terveystarkastuksiin (N=yhteensä 5909 henkilöä, 1962–1998 henkilöä/ryhmä). Koko väestön vertailuaineistona käytetään tietoja Terveys 2011 tutkimusotokseen kuuluvista vastaavan ikäisistä henkilöistä samoilta paikkakunnilta (N=2275). Rekisteritietoja on saatu Väestörekisteristä, Kelasta, THL:stä (terveyspalvelujen käyttö), Tilastokeskuksesta (koulutus, ammatti ja sosioekonominen asema) ja Työ- ja elinkeinoministeriöstä (työttömyys ja työllistämistoimet). Rekisteritietoja saatiin eri rekistereistä hieman erilaisista ajanjaksoista, pääosin on tarkasteltu etuuksien ja palvelujen käyttöä vuosina 2009–2011 tai 2010–2012.

Tämän tutkimuksen tavoitteina on:

- Täydentää rekisteritietojen avulla haastattelussa ja terveystarkastuksessa kerättyjä tietoja maahanmuuttajien terveydestä, hyvinvoinnista ja palvelujen käytöstä, näiden eroista eri maahanmuuttajaryhmien välillä ja verrattuna koko väestöön.
- Analysoida tutkimuskatoa arvioiden miten tutkimukseen osallistuneet ja osallistumatta jättäneet eroavat toisistaan rekisteritietojen perusteella.
- Arvioida haastattelu- ja terveystarkastustietojen yhtäpitävyyttä rekistereistä saatavien tietojen kanssa.
- Arvioida, vastaako Kelan ja kuntien palvelujen ja etuuksien sekä terveyspalvelujen käyttö niiden tarvetta eri maahanmuuttajaryhmissä ja verrattuna koko väestöön.

Katoanalyysit osoittivat, että kaikissa kolmessa maahanmuuttajaryhmässä tavoittamatta jääneet olivat yleensä nuoria, miehiä ja naimattomia. Kelan etuuksien saaminen oli merkittävästi yhteydessä katoon vain muutamien etuuksien osalta, ja sama etuus saattoi toisessa ryhmässä olla yhteydessä parempaan, toisessa huonompaan osallistumisaktiivisuuteen. Tutkimuksessa kadon vaikutuksia etuuksien käyttöä koskeviin tuloksiin korjattiin kaikissa analyyseissä painokertoimilla, jotka perustuivat ikäluokan, sukupuolen, tutkimusryhmän, tutkimuspaikkakunnan ja siviilisäätytiedon perusteella tehtyyn malliin.

Tutkimuksessa tarkastellaan seuraavia Kelan maksamia etuuksia: lapsiperheiden tuet, asumisen tuet, opintotuet, eläke-etuudet, työttömyysturvaetuudet, vammaistuet, eläkkeen saajan hoitotuki, kuntoutus, sairauspäivärahajaksot ja lääkkeiden erityiskorvausoikeudet. Alustavien tulosten perusteella tutkittujen maahanmuuttajaryhmien ja koko väestön välillä havaittiin merkitseviä eroja tukia saaneiden osuuksissa. Joissakin etuuksissa maahanmuuttajataustaisista pienempi osuus oli saanut tukea koko väestöön verrattuna, joissakin suurempi. Myös tutkittujen kolmen maahanmuuttajaryhmän välillä havaittiin merkitseviä eroja etuuksien käytössä. Useat ryhmien väliset erot olivat tilastollisesti merkitseviä vaikka niitä tarkasteltiin suhteessa etuuden tarvetta kuvaaviin haastattelu- ja terveystarkastustiedoista tai eri rekistereistä saatuihin tietoihin (esim. työttömyys, työkyvyttömyys ja sairastavuus). Palvelujen ja etuuksien käyttöä tarkasteltiin tarkemmin kahden keskeisen kansanterveysongelman, diabeteksen ja mielenterveysongelmien, osalta. Yksityiskohtaisempia tuloksia tullaan julkaisemaan myöhemmin erillisartikkeleissa ja THL:n julkaisemissa raporteissa.

Tutkimushankkeen yhteyshenkilö:

Tutkimuspäällikkö Päivikki Koponen, THL